

СТАНОВИЩЕ

от Доц. Иван Стоянов Александров д.пс
Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов” Варна
Катедра „Здравни грижи” Филиал Сливен

Определен със заповед на Ректора на МУ- Варна № Р-109-152/09.05.2016 за член на Научното жури

Относно изготвяне на становище по процедура за придобиване на образователната и научна степен „Доктор” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. **Психология**, по научна специалност **„Медицинска психология”** с кандидат **ас. Вероника Андреева Иванова**, за защита на дисертационен труд на тема: *„Влияние на семейните отношения и на взаимоотношенията родител-дете, върху тревожната експресия при деца в предучилищна възраст”*.

1. Карьерно развитие и квалификация на докторанта

Вероника Иванова е клиничен психолог в Детска психиатрична клиника към психиатрични клиники на МБАЛ „Св. Марина” – Варна и асистент по медицинска психология към МУ „Проф. д-р П. Стоянов” - Варна.

През 2007 г. завършва СУ „Св Климент Охридски”, гр. София и е Магистър по клинична и консултативна психология. През 2013 г. придобива специалност по клинична психология. Участва като член на екипи по валидизация на методики за диагностика в детско юношеска възраст.

Основните и научни и практически интереси са в областта на медицинската психология, клиничната психология, психологията на детско-юношеската възраст и психодиагностиката на детското развитие.

2. Общо представяне на дисертационния труд, актуалност и резултати

Актуалността и значимостта на проблема за детско-родителските отношения присъства неизменно в развитието на психологическата наука и практика. Интересът е съществен, но изследванията по тази проблематика срещат трудности както в научен, така и в чисто практически план.

От научна гледна точка, все още има недостиг на знание по отношение на модела и критериите за оценка на ролята на семейната среда в развитието на детето.

Практическите проблеми са свързани с липсата на валидизирана методика за изследване на семейния климат в български условия. В цялост, съществува необходимост от систематизация на научно-обоснован и приложим в практиката модел за изследване на взаимоотношенията родител-дете.

Този дисертационен труд е съществен напредък към решаването на тези проблеми и цели именно научно аргументирано представяне на модел и методика за изследване на семейните взаимоотношения в български условия.

В качеството си на практикуващ клиничен психолог и същевременно учен Вероника Иванова успява много успешно да долови празнотите в проблематиката (както в практиката, така и в научното поставяне на проблема), да ги анализира и изследва, и умело да намира решения.

В *структурно отношение* дисертационния труд се състои от три глави, в които последователно и изчерпателно са анализирани водещите теоретични подходи при изследване на семейството и семейните отношения, детско-родителските взаимоотношения и тревожната експресия при деца в норма и патология. Разгледани са моделите на функциониране на семейството в системните теории. Представени са теоретичните и изследователски модели на детско-родителските отношения, както и описание на спецификата на тревожната експресия при деца в нормалното и патологичното и проявление. Представят се изследователските модели на връзката между родителски стил и тревожност при деца. Дефинирани са основните понятия.

Вероника Иванова демонстрира задълбочени знания и умения не само като клиницист, но и като учен, провеждайки добре обмислено и свързано със спецификите на групата и извадката емпирично изследване. В изследването са валидизирани две методики за психологични измервания - SFI (Self-Report Family Inventory: Version II) създаден от Р. Бийвърс за изследване на семейното функциониране и авторска скала за поведенческа тревожност в предучилищна възраст за български условия.

Направено е изследване на взаимовръзките между семейните отношения, родителско-детските отношения и поведението на тревожност в детска възраст. Изследвано е и влиянието на отношенията родител-дете върху детската тревожност.

Дисертационният труд е написан на 140 страници, онагледен е с 47 таблици и 22 фигури. Използвани са 201 източника на български, руски, английски и испански език.

Дисертационния труд на ас. Вероника Иванова отговаря на всички изисквания за представяне на подобни разработки за публична защита. Определени са ясно целта и задачите на изследването. В теоретичната част е направен обзор и критичен анализ на подходите за обяснение и изследване на семейството и семейните отношения. Операционално е изведен модел и на тази основа е планирано и проведено задълбочено емпирично изследване. Хипотезите са добре формулирани и адекватно проверени.

Резултатите са обработени компетентно статистически и са налице задълбочени качествени психологични анализи с изключителна практико-приложна стойност. Тя е достатъчно доказателство за качествата на докторанта като изследовател и клиничен психолог.

Изводите, които се обособяват са в три групи, първата група са изводи свързани със семейните взаимоотношения, втората група са свързани с влиянията върху поведенческата тревожност в предучилищна възраст, третата група показват влиянието на отношенията родител-дете върху детската тревожност.

Основните приноси с практическа насоченост са свързани с адаптираните и валидизирани от докторанта две методики за изследване на семейните взаимоотношения и за поведенческата тревожност при децата на от 3 до 6 годишна възраст. Следващата група приноси се отнася за установените и доказани зависимости между качеството на семейните отношения, родителско-детските отношения и детската тревожност.

Резултатите от дисертационния труд са докладвани на различни научни форуми и широко обсъждани сред професионалисти работещи в областта на детското развитие.

Авторефератът съответства по съдържание на дисертационния труд.

3. Препоръки

Препоръчва се издаване на методическо пособие, включващо разработките от дисертационния труд и валидизирани методики.

4. Заключение

Дисертационния труд на ас. Вероника Иванова е посветен на актуален и значим научен проблем от областта на медицинската и клиничната психология. Представят се значителен набор от емпирични изследвания, които прецизно са планирани и проведени, а получената информация качествено и задълбочено е анализирана.

Предоставения дисертационен труд, анализът на неговата значимост, както и професионалното ми мнение като практикуващ клиничен психолог ми дава основание за даване на **положителна** оценка и **препоръчвам** на Научното жури да гласува „ЗА” присъждане на образователната и научна степен „Доктор” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, по научна специалност „**Медицинска психология**” на ас. **Вероника Андреева Иванова.**

гр. Варна
26.06.2016

Изготвил:
Доц. Иван Стоянов Александров д.пс.